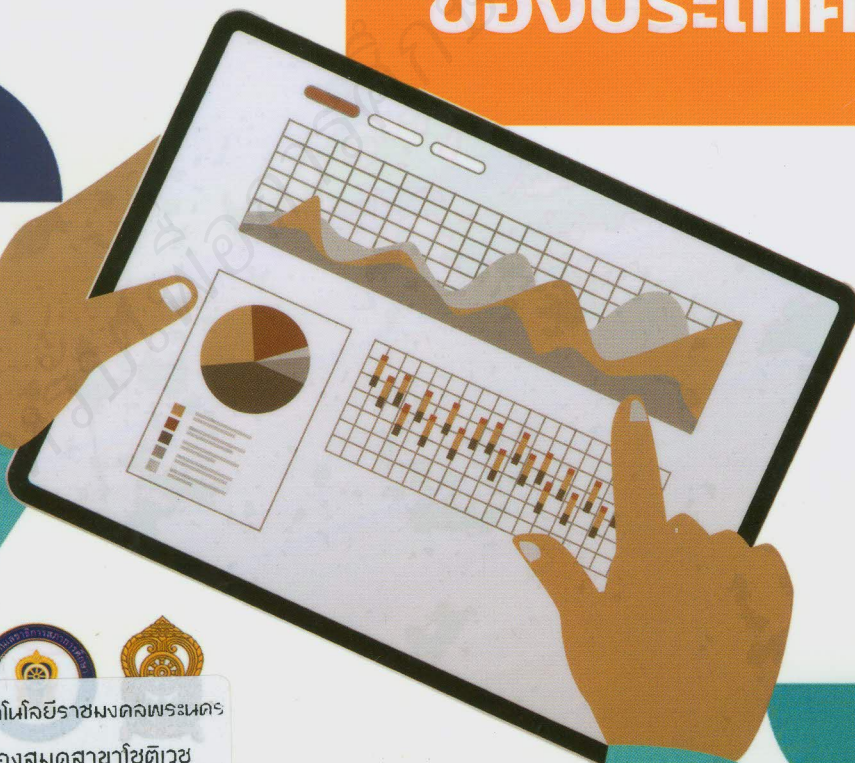

การติดตาม
และประเมินผล
การจัดการศึกษา
เพื่อการเรียนรู้
ตลอดชีวิต
ของประเทศไทย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ห้องสมุดสาขาโชติเวช

201021058

บริการสภากาการศึกษา
บริการ

คำนำ

“การเรียนรู้ตลอดชีวิต” จัดเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ ที่จะต้องมีการวางรากฐานคนในสังคมให้เป็นผู้ที่พร้อมเรียนรู้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา สามารถรับมือต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ซึ่งการเตรียมความพร้อมดังกล่าวประเทศไทยได้มีการวางนโยบายและแนวทางต่าง ๆ ปรากฏให้เห็นได้จากแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รวมถึงแผนยุทธศาสตร์อื่น ๆ อันมีหน่วยงานจากกระทรวงต่าง ๆ รับผิดชอบตามบทบาท หน้าที่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายระดับชาติ ทั้งนี้ จากการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่องและเพื่อให้เกิดการพัฒนาและยกระดับการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านนโยบาย วางแผน และประเมินผลการจัดการศึกษา จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการติดตามและประเมินผลสภาพการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทยขึ้น โดยมีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นที่ปรึกษาดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทยกับนานาชาติ พร้อมให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ของประเทศไทยต่อไป

สุดท้ายนี้ สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมถึงนักวิชาการ นักวิจัย และผู้สนใจทั่วไป เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย ให้มีความก้าวหน้าและพร้อมที่จะพัฒนาให้คนไทยได้รับการศึกษา เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต

(นายอำนาจ วิทยานวัตติ)
เลขาธิการสภาการศึกษา

บทสรุปผู้บริหาร

“การเรียนรู้ตลอดชีวิต” จัดเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ ที่จะต้องมีการวางรากฐานคนในสังคมให้เป็นผู้ที่พร้อมเรียนรู้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา สามารถรับมือต่อความเปลี่ยนแปลงไปของสังคมโลก ซึ่งการเตรียมความพร้อมดังกล่าวประเทศไทยได้มีการวางนโยบายและแนวทางต่าง ๆ ปรากฏให้เห็นได้จากแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รวมถึงแผนยุทธศาสตร์อื่น ๆ อันมีหน่วยงานจากกระทรวงต่าง ๆ รับผิดชอบตามบทบาท ภาระหน้าที่ของตนเอง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายระดับชาติ ทั้งนี้ จากการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่องและเพื่อให้เกิดการพัฒนาและยกระดับการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย ในปีงบประมาณ 2563 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านนโยบาย วางแผน และประเมินผลการจัดการศึกษา จึงเห็นควรให้ดำเนินการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินงานที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) เพื่อศึกษาและถอดบทเรียนการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับนานาชาติ 2) เพื่อติดตามและประเมินผลสภาพการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย 3) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Benchmarking) สภาพการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทยกับการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับนานาชาติ และ 4) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย ในการศึกษาดังกล่าวได้ใช้กระบวนการในการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking Process) มาออกแบบขั้นตอนการดำเนินการวิจัย โดยแบ่งการดำเนินงานเป็น 4 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การถอดบทเรียนประเทศที่มีแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตระดับนานาชาติของประเทศแคนาดา ญี่ปุ่น สิงคโปร์ อิสราเอล และเอสโตเนีย โดยใช้วิธีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารจากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ในกรอบของกระบวนการนโยบาย ได้แก่ การกำหนดนโยบาย การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และการติดตามและประเมินนโยบาย โดยมีเนื้อหาครอบคลุมใน 7 ประเด็น ได้แก่ 1) นิยามของการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 3) ระบบการศึกษา 4) รูปแบบของการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต 5) ระบบการจัดสรรทรัพยากร 6) ระบบประกันสิทธิการเข้าถึงการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ 7) ผลที่เกิดขึ้นและปัจจัยความสำเร็จ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(ก)
บทสรุปผู้บริหาร	(ข)
สารบัญ	(๗)
สารบัญตาราง	(๘)
สารบัญแผนภูมิ	(๘)
สารบัญแผนภาพ	(๘)
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	7
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	11
ตอนที่ 1 การศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย	11
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Benchmarking)	24
ตอนที่ 3 แนวคิดการติดตามและประเมิน	34
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	50
ขั้นตอนที่ 1 การถอดบทเรียนประเทศที่มีแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ระดับนานาชาติ	50
ขั้นตอนที่ 2 การติดตามและประเมินผลสภาพการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ ตลอดชีวิตของประเทศไทย	52
ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Benchmarking) สภาพการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย กับการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับนานาชาติ	63
ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษาและถอดบทเรียนการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในระดับนานาชาติ	66
ประเทศแคนาดา	67
ประเทศญี่ปุ่น	82
ประเทศสิงคโปร์	97
ประเทศอิสราเอล	109
ประเทศเอสโตเนีย	126
บทที่ 5 ผลการติดตามและประเมินสภาพการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ของประเทศไทย	157
ตอนที่ 1 การติดตามสภาพการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง	158
ตอนที่ 2 การติดตามสภาพการดำเนินงานของหน่วยงานในการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต	194
ตอนที่ 3 ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละช่วงวัย	212
ตอนที่ 4 ผลการประเมินสภาพการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ของประเทศไทย	232
บทที่ 6 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Benchmarking) สภาพการจัดการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทยกับการจัดการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับนานาชาติ	237
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์จุดเน้นของกระบวนการเชิงนโยบาย สำหรับการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับนานาชาติ จากการถอดบทเรียน	238
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Benchmarking) สภาพการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย กับการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับนานาชาติ	243
ตอนที่ 3 บทสรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Benchmarking) สภาพการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย กับการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับนานาชาติ	248

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 7 ข้อเสนอแนะทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ของประเทศไทย	250
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	257
ภาคผนวก	271
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือสำหรับการวิจัย	272
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการให้ข้อเสนอแนะทางการส่งเสริม การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย	273

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 3.1	จังหวัดที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	53
ตารางที่ 3.2	จำนวนตัวอย่างในการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม	55
ตารางที่ 3.3	การเลือกพื้นที่ตัวอย่างในการศึกษาเชิงคุณภาพ	56
ตารางที่ 3.4	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคในการตรวจสอบความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม	60
ตารางที่ 3.5	ระยะเวลาการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในพื้นที่เป้าหมาย	61
ตารางที่ 3.6	การกำหนดประเด็นการประเมินและเกณฑ์การประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย	62
ตารางที่ 4.1	แสดงระดับการศึกษาของประเทศแคนาดา	74
ตารางที่ 4.2	แสดงระดับการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น	90
ตารางที่ 4.3	แสดงระดับการศึกษาของประเทศสิงคโปร์	102
ตารางที่ 4.4	แสดงระดับการศึกษาของประเทศอิสราเอล	118
ตารางที่ 4.5	แสดงระดับการศึกษาของประเทศเอสโตเนีย	131
ตารางที่ 4.6	สรุปการศึกษาและถอดบทเรียนการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้ง 5 ประเทศ	142
ตารางที่ 5.1	ผลที่เกิดขึ้นของกลุ่มเด็กปฐมวัยจากการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในภาพรวมทั้งหมดในมุมมองของผู้ปกครอง	215
ตารางที่ 5.2	ผลที่เกิดขึ้นของกลุ่มวัยเรียนวัยรุ่นจากการจัดการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในภาพรวมทั้งหมด	220
ตารางที่ 5.3	ผลที่เกิดขึ้นของกลุ่มวัยแรงงานจากการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในภาพรวมทั้งหมด	224
ตารางที่ 5.4	ผลที่เกิดขึ้นของกลุ่มวัยสูงอายุจากการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในภาพรวมทั้งหมด	227
ตารางที่ 5.5	ผลการประเมินสภาพการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย	232
ตารางที่ 6.1	ผลการวิเคราะห์จุดเน้นของกระบวนการเชิงนโยบายสำหรับการจัดการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับนานาชาติจากการถอดบทเรียน	240
ตารางที่ 6.2	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Benchmarking) สภาพการจัดการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทยกับการจัดการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับนานาชาติ	243

สารบัญญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 5.1 ผลการศึกษารูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ผู้ปกครองส่งเสริมกลุ่มเด็กปฐมวัยเข้าร่วมเรียนรู้ตามแบบแผนการเรียนรู้	214
แผนภูมิที่ 5.2 ผลการศึกษารูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่กลุ่มวัยเรียนวัยรุ่นเข้าร่วมเรียนรู้ตามแบบแผนการเรียนรู้	219
แผนภูมิที่ 5.3 ผลการศึกษารูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่กลุ่มวัยแรงงานเข้าร่วมเรียนรู้ตามแบบแผนการเรียนรู้	223
แผนภูมิที่ 5.4 ผลการศึกษารูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่กลุ่มวัยสูงอายุเข้าร่วมเรียนรู้ตามแบบแผนการเรียนรู้	226

สารบัญญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 2.1 การเทียบเคียงระดับกลยุทธ์และระดับปฏิบัติการ	27
แผนภาพที่ 2.2 การเทียบเคียงปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์	27
แผนภาพที่ 2.3 วงล้อกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ	29
แผนภาพที่ 2.4 วงจรการดำเนินโครงการ	37
แผนภาพที่ 2.5 ความสัมพันธ์ของการติดตามและการประเมินโครงการ	38
แผนภาพที่ 2.6 เปรียบเทียบการติดตามและการประเมินผล	39
แผนภาพที่ 2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย	49

สามารถยืมและติดตามหนังสือใหม่ได้ที่ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Walai Autolib

<https://lib.rmutp.ac.th/bibitem?bibid=b00107689>

 การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย / สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

Subject [การศึกษา](#)
[การศึกษาต่อเนื่อง](#)
[การเรียนรู้](#)

Details

Added Author [กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.](#)
Published กรุงเทพฯ : สกศ., 2564.
Detail 275 หน้า ; 26 ซม.
ISBN 9786165641203

My list

" สำหรับเพื่อการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก "